

Václav Fiala

**PAMĚTNÍ DESKA
NA RODNÝ DŮM
HERCE A SPISOVATELE
MIROSLAVA HORNÍČKA**

**THE MEMORIAL STONE
TO THE BIRTH HOUSE
ACTOR AND WRITER
MIROSLAV HORNÍČEK**

**Plzeň, Karlova ul. 36
Pilsen, Karlova street. 36**

**Odhaleno v den 20. výročí umrtí
a u příležitosti 105. výročí narození
15. února 2023**

Já patřím k těm, kdo si na svůj vztah k rodnému domu potrpí a kdo se před ním občas dopustí melancholie i dojetí. Nedá se říci, že jsme v tom domě **bydleli**. Přesnější by bylo sdělení, že jsme se tím domem **probydleli**.

Narodil jsem se v jeho prvním poschodí – kuchyň a pokoj –, pak jsme dost dlouho bydleli v přízemí – pokoj a kuchyň – a ve druhém poschodí jsme končili. Pokoj a kuchyň. To stěhování bylo vždycky na přání majitele domu a vždycky v dobrém. Porod i křest se konal doma, tedy v poschodí prvním. Pro křest zhotovil můj tatínek, který byl aranžérem výkladních skříní, cosi jako oltář. A během porodu, jak jsem ho pak poznal, přecházel od hrůzy k rumu. Jestli se mylím, ať mi odpustí.

Před tím jeho oltářem mi pan farář Škorpil dal jméno Miroslav, a druhé – Antonín – po mém kmotru Antonínu Jaborovi. A jako světový názor mi určil křesťanství či přesněji: katolickou víru.

Miroslavem jsem dosud, ale pokud jde o světový názor a víru, mám pochybnosti. A občas kleju jako pohan. Tedy nekřesťansky.

Můj rodný dům...

Stojí dosud a jediné, co na něm chybí, je červená tabulka s domovním bílým číslem 36. Někdo ji ukradl. Popudil mne tím. Nejen proto, že krást se nemá, ale taky proto, že ji ukradl dříve než já. Měl jsem to v úmyslu, ale člověk někdy své skutky odkládá.

Pod pojmem rodný dům si představujeme chaloupku s doškovou střechou uprostřed zahrady, kde kvetou slunečnice a jabloně

uprostřed pažitů. Tady je to jiné: můj rodný dům je šedivý činžák v šedivé ulici. A někdo by dodal: a v šedivém městě. Prosím – chápu. Chápu, že ten, kdo projel Benátky na gondole, popíjel své aperitivy na Montmartru, viděl barcelonské Cikány tančit flamenco a jezdil libeznou Toskánou k Florencii, může mé město shledávat šedivým. Ale pro mne – ozářeno odlesky a ozvučeno ozvěnami mých dětských let – je zářivější než Rio de Janeiro.

S rodným domem Miroslava Horníčka a s cedulí mám takovou příhodu....

V devadesátých letech jsem byl na jeho představení v Plzni a on říkal, že si onehdá chtěl potají ukrást tu červenou ceduli Karlova ulice, ale někdo ji už ukradl před ním, a že lidi jsou hrozný!! Pak byla po přestávce soutěž o nejtípnější dotaz a já to s otázkou: „Mám tu ceduli z Karlovy ulice, kolik jste ochoten za ni dát?!" vyhrál.

Měl jsem dostat novotisk knihy Saze na hrušce, ale neměl ji s sebou.... ale že prej si mám přijet do Prahy k němu domů, že mi nějakou svoji knihu podepíše. Tak jsem tam asi za půl roku zazvonil, paní Běla vykoukla z okénka, a na krátké návštěvě jsem si nechal podepsat Klaunovu zpověď. Dodnes ji mám a vzpomínám. Jeho humor (a povídky) provázal mé dospívání v době totality a byl jsem za něj vděčný.

David Hyncik

Můj rodný dům - Karlova 36, kdysi šedivý, dnes světle natřený, ale na snímku ještě šedivý.

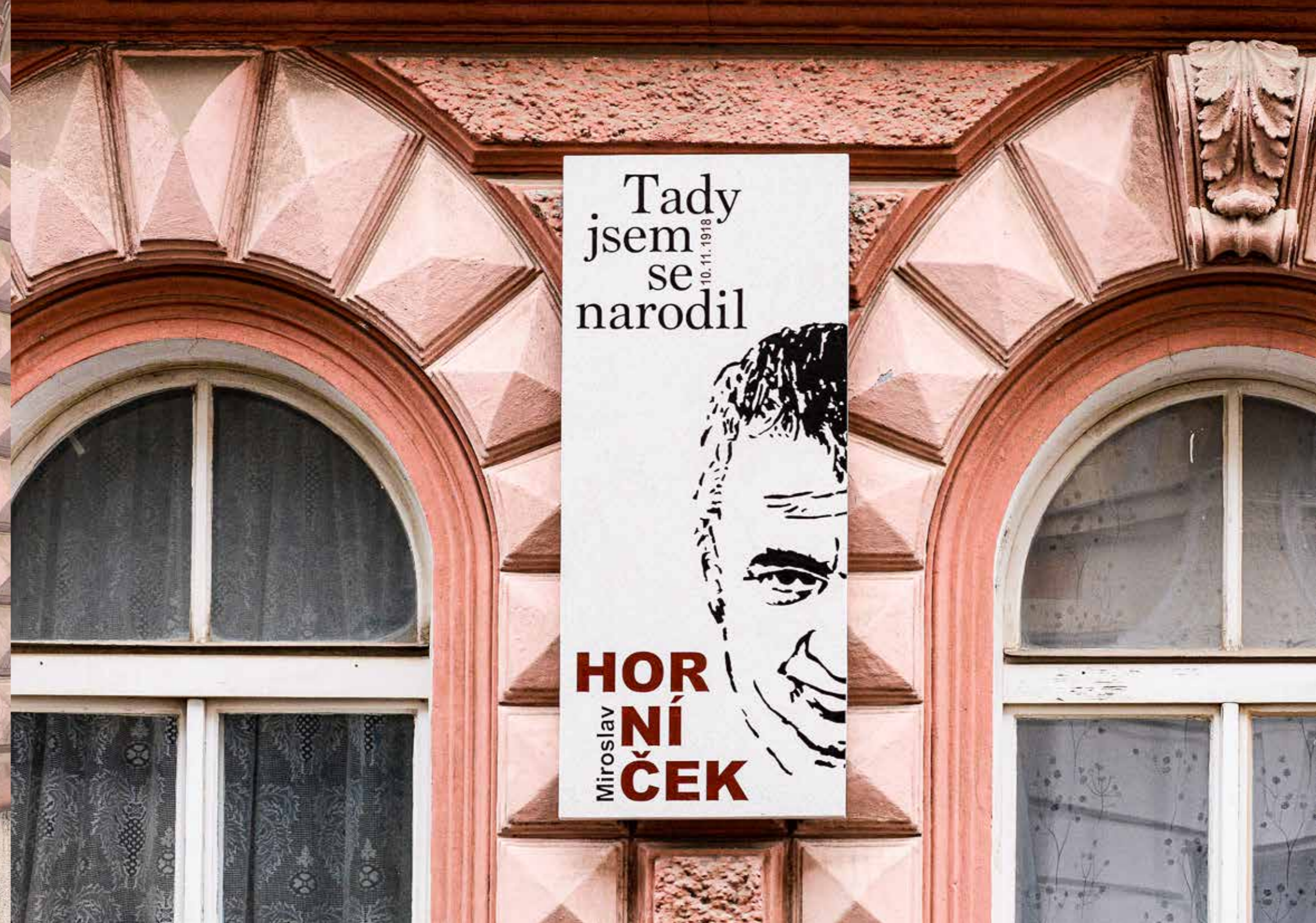

Jak jsem dělal pamětní desku Miroslavu Horníčkově

Před rokem jsem pod vánočním stromečkem rozbalil nečekaný dárek. Obsahoval 3 CD nazvané Dobře utajený Horníček. Hlas Miroslava Horníčka je tam zaznamenán na celkové stopáži 30 hodin 2 minuty a 23 sekund. Začal jsem si disky přehrávat při cestách v autě. Někdy i vícekrát, a přesto jsem se ani na chvíli nenudil.

To jsem ještě netušil, ale tušit jsem měl, protože nic se neděje samo o sobě a všechno na něco navazuje, že to je znamení a že budu do Horníčkovy světa osobně vtažen. Byl jsem požádán, abych vymyslel pamětní desku na rodný dům slavného herce v Plzni.

Už ve chvíli, kdy mně výzva byla sdělována, mě napadlo několik věcí. Nebude to vážná deska se zlatým písmem a bronzovou bustou. Nebude to deska, jakou vzdáváme hold buditelům, vojevůdcům či jiným tvůrcům dějin. Ta deska musí vypadat jinak.

Požadavek, aby na pamětní desce byl portrét Miroslava Horníčka byl pro mě trochu svazující a já se pokusil přemluvit paní vedoucí odboru kultury, aby práci raději zadala někomu jinému, kdo modeluje portréty a lépe úkol splní. Já ty amputované hlavy na fasádách domů či na soklech v parcích moc rád nemám. Ale odpověď byla jednoznačná: „To musíte dělat vy. Už třeba jen proto, že majitelé domu mají stejné jméno se jménem vašim. Dům patří bratrům Fialovým..Tomu nešlo odolat. Na to jsem neměl protiargument a navíc mě to v té chvíli začalo bavit.

Napadlo mě, že bych místo desky udělal na dům sgrafito, tak jak to v Plzni báječně zavedl kolega Mikoláš Aleš. Leč ve chvíli, kdy jsem fasádu budovy spatřil, mi bylo jasné, že od takového nápadu musím ustoupit. Ale kresebný portrét, jako na sgrafitech, na desku udělám s jistým rizikem, že mi takový postup zadavatelé hodí na hlavu.

Začal jsem procházet stovky snímků slavného herce. Obličej oválný bez výrazných rysů, které by zjednodušenému portrétu pomohly k charakteri-

stice. Žádné vousy, žádný velký nos či odstáté uši. Prostě normální vlídná a laskavá tvář. Co s tím? A pak jsem si všiml, že ta tvář je ve chvílích soustředění, pokaždé trochu skloněná. Horníček hlavu lehce předkláněl a někdy si i brýle posouval na čelo. Nos se dostával do mírného podhledu. Když jsem si to nakreslil, ukázalo se, že to je právě ten výrazový prvek, který zobrazenou tvář charakterizuje.

A pak jsem si vymyslel text. Uznávám, že to není text běžný na pamětních deskách. Deska bude graficky vypadat trochu jako obálka knihy. Jako by knihu napsal Miroslav Horníček a ta kniha se jmenovala: Tady jsem se narodil.

Když jsem návrh dokončil, bylo mi jasné, že ale příliš neodpovídá představě, jakou zadavatelé asi mají. S takovým návrhem mě vyhodí a práci předají někomu zodpovědnějšímu. Moje žena Silvie se mi podívala přes rameno a vydechla: „Jé, to bude krásná deska!“ Neberu pochvaly své ženy vážně, má v popisu práce, obdivovat všechno co vytvořím. Odklikl jsem email s návrhem směrem k Plzni a pustil záležitost z hlavy. Leč obratem přišla od paní Sokolové odpověď: „Na první pohled jsem se do desky zamilovala!“

Začalo mě docházet, že možná budu muset pamětní desku opravdu zhotovit. Jenže na obzoru byla ještě jedna naděje, že mě s ní vyhodí. Návrh musí schválit právě vzniklá nová komise na schvalování uměleckých děl umístovaných do veřejného prostoru. Tam budou lidé vzdělaní v oboru a konečně mě s tou deskou-nedeskou vyrazí.

První bod prvního zasedání příslušné komise bylo schválení či zamítnutí desky na rodný dům Miroslava Horníčka. Všichni mlčí. Nikdo žádné připomínky? Odsouhlaseno. A co ten text? Ptám se rozpačitě. Je skvělý, žádné úpravy nedělejte!

Jediný estetický problém se jevil ve spojení desky s fasádou domu. Opravdu je obtížné nějaké dílo k členité bosáži stavby a výrazné barevnosti přidat. V horníčkovském duchu tedy navrhuji, že desku umístíme na jiný vhodnější dům a já opravím text na: V tomto domě jsem se nenarodil – Miroslav

Horníček. Nápad neprošel, ale objevila se zpráva, že můj jmenovec a majitel rodného domu, chystá změnu fasády. Možná dojde k tomu, že fasáda bude přizpůsobena pamětní desce a ne naopak, jak se očekávalo.

Desku jsme tedy minulý týden na budovu osadili a já jsem neklidný při představě co tomu řeknete. Myslel jsem při práci na Horníčka velice. Jako to ostatně dělám pokaždé, když je moje práce vázaná na nějakou osobnost. Myslel jsem na něj, zda by se mu deska líbila. Zda by si posunul brýle na čelo a usmál se.

Cestou zpět do Klatov jsem do přehrávače zasunul jeden z horníčkovských disků. Namátkou jsem za jízdy vybral jedno vyprávění. Miroslav Horníček tam s Janem Werichem, ve slavných forbínách, hovoří o relativitě času. Werich Horníčkově říká onu slavnou větu: „Takový Bernard Shaw tady mohl být 250 let a pořád měl co říci, zatímco v této chvíli po celém glóbusu je roztroušeno jánevím kolik třicetiletých, kteří tady už 300 let nemuseli být.“

Milý pane Horníčku tohle na vás platí dokonale, říkám si a posouvám volume doprava, aby hercův hlas vyplnil cele prostor auta. Ještě že nahrávky existují. Daší desítky let nás budete oslovovat svým inteligentním humorem a laskavou tváří, kterou při soustředění trochu nakláníte dopředu.

Děkujeme!

Václav Fiala

15. 2. 2022

při odhalení pamětní desky
na rodném domě Miroslava Horníčka
v Plzni v Karlově ulici 36

